

ALICJA DROHOMIRECKA

ROBERT TERCZYŃSKI

**MIEJSKI STADION LEKKOATLETYCZNY
IM. WIESŁAWA MANIAKA W SZCZECINIE**

Wiesław Maniak's city Athletics Stadium in Szczecin

Słowa kluczowe: *miejski stadion lekkoatletyczny w Szczecinie, Wiesław Maniak*

Key words: *city athletics stadium in Szczecin, Wiesław Maniak*

1. Wstęp

Jedną z największych sportowych inwestycji w Szczecinie była modernizacja stadionu lekkoatletycznego przy ul. Litewskiej, który jako poniemiecki zakładowy stadion lekkoatletyczny został przejęty w 1998 roku przez miasto od KS „Budowlani”. Na wniosek Zachodniopomorskiego Związku Lekkiej Atletyki i Klubu Olimpijczyka patronem obiektu został Wiesław Maniak.

Stadion jest często odwiedzany przez zagranicznych gości i stał się wizytówką Szczecina, dlatego celowe wydaje się przybliżenie jego charakterystyki, jak również przypomnienie, przede wszystkim młodszemu pokoleniu, sylwetki „najszybszego białego człowieka świata”.

2. Wiesław Maniak – patron Miejskiego Stadionu Lekkoatletycznego

Śledząc bibliografię Wiesława Maniaka można się pokusić o stwierdzenie, iż jego sportowe wyczyny zostały w pełni docenione dopiero po latach.

W 1995 roku z okazji 50-lecia polskiego Szczecina „Kurier Szczeciński” zorganizował plebiscyt na najlepszego sportowca 50-lecia ziemi szczecińskiej.

Głosami czytelników wybrano Wiesława Maniaka. Kilka lat później, w grudniu 2001 roku, Rada Miasta Szczecina podjęła uchwałę o nadaniu imienia Wiesława Maniaka nowemu stadionowi lekkoatletycznemu w Szczecinie. Uroczystość odbyła się 20 lipca 2002 roku, w dniu rozpoczęcia, po raz pierwszy od 36 lat zorganizowanych w Szczecinie, Mistrzostw Polski w Lekkiej Atletyce. Tablicę pamiątkową odsłoniła córka sprintera, Monika Maniak.

Wiesław Maniak, pierwszy szczeciński olimpijczyk, urodził się 22 maja 1938 roku we Lwowie. W trakcie wojny jego ojciec został zesłany do Kazachstanu. Wraz z armią Andersa przedostał się do Iraku, by ostatecznie osiąść w Manchesterze. Przyszły sprinter wychowywany był więc przez matkę, z którą w 1946 roku został przesiedlony do Polski. Początkowo zamieszkali na krótko w powiecie kamieńskim, potem już na stałe przenieśli się do Szczecina. Okres szkolny nie był przez sportowca mile wspomniany. Z powodu drobnej budowy ciała stał się obiektem kpin ze strony kolegów. Jeszcze w szkole średniej uczestniczył w licznych bójkach. Podczas jednej z nich konieczna okazała się interwencja pogotowia ratunkowego. Po tym incydencie matka przeniosła Wiesława do II Liceum Ogólnokształcącego, gdzie już bez kłopotów zdał maturę. Właśnie podczas nauki w szkole średniej Wiesław Maniak po raz pierwszy zetknął się z lekką atletyką [1]. Po ukończeniu pierwszego roku studiów na Politechnice Szczecińskiej, w 1957 roku wyjechał do ojca. W roku 1960 obaj przenieśli się do Dublina, gdzie Wiesław mógł podjąć studia ekonomiczne na tamtejszym uniwersytecie. Wtedy też poważniej zainteresował się sportem i rozpoczął regularne treningi, początkowo skacząc w dal i rzucając oszczepem. Po doznanej kontuzji kręgosłupa lekarze w Dublinie zalecili mu w ramach rehabilitacji bieganie. W pewnym sensie dzięki temu wydarzeniu, w ciągu zaledwie dwóch sezonów Wiesław Maniak stał się czołowym biegaczem Wielkiej Brytanii.

W 1963 roku, ku zaskoczeniu sportowej opinii publicznej, jako student Uniwersytetu w Dublinie zwyciężył w biegu na 100 jardów w Mistrzostwach Północnej Anglii, wygrywając z plejadą brytyjskich biegaczy. Po tym sukcesie społeczność angielska wskazała na Wiesława Maniaka jako na reprezentanta swojego kraju na Igrzyska Olimpijskie w Tokio. Wiesław nie chciał jednak przyjmując brytyjskiego obywatelstwa i powrócić do kraju, zgłaszając PZLA chęć reprezentowania Polski. Od 1964 roku stał się więc zawodnikiem Morskiego Klubu Sportowego „Pogoń” Szczecin, gdzie jego klubowym trenerem został Kazimierz Lubik. Nieprzyjęty zbyt entuzjastycznie przez kolegów, stał się rewelacją Igrzysk Olimpijskich w Tokio (1964), gdzie jako pierwszy Polak dostąpił zaszczytu

startu w finale na 100 metrów mężczyzn. W biegu tym zajął czwarte miejsce, będąc jednocześnie najszybszym Europejczykiem. Nadano mu wówczas przydomek „najszybszego białego człowieka świata”. Okazał się także podporą polskiej sztafety 4 x 100 m, która w składzie: Andrzej Zieliński, Wiesław Maniak, Marian Foik, Marian Dudziak wywalczyła na tych igrzyskach, po pasjonującym biegu finałowym, srebrny medal [2].

W 1965 roku, w trakcie mistrzostw Polski rozegranych na stadionie „Pogoni” w Szczecinie, Wiesław Maniak ustanowił rekord kraju w biegu na 100 m – czasem 10,1 s. Rekord ten przetrwał 19 lat i poprawił go dopiero w 1984 roku Marian Woronin [6].

W roku 1966 na Mistrzostwach Europy w Budapeszcie Wiesław Maniak został jedynym w historii polskiej lekkoatletyki mistrzem Europy w biegu na 100 m.

Po zakończeniu sezonu powrócił do Szczecina, mimo iż nie spotkał się tu z przychylnością władz w zapewnieniu mu podstawowych warunków bytowych. Jak się zwierzał redaktorowi „Głosu Szczecińskiego”, czasami wydawało mu się, że jego sportowe wyniki nikogo w Szczecinie nie obchodziły.

W roku 1968 podczas igrzysk w Meksyku 30-letni już wówczas Wiesław Maniak nie odniósł sukcesów indywidualnych, natomiast w sztafecie 4 x 100 m był w finale.

Po powrocie do Szczecina nastąpiła reorganizacja w jego klubowej sekcji lekkoatletycznej MKS „Pogoń”. W związku ze złą współpracą biegacza z działaczami, a także z propozycją lepszych warunków bytowych w Warszawie, państwo Maniakowie przenieśli się do stolicy. Od 1969 roku Wiesław Maniak stał się zawodnikiem „Skry” Warszawa.

W 1970 roku widać było coraz słabszą dyspozycję biegacza i wydawało się, że jego kariera sportowa zbliża się ku końcowi. Podkreślić jednak należy, że Wiesław Maniak był zawsze człowiekiem zaciętym, lubiącym podejmować duże wyzwania. W roku 1971 postanowił powrócić do krajowej czołówki. Założony plan zrealizował perfekcyjnie, zdobywając swój ostatni tytuł mistrza Polski w biegu na 100 m, wygrywając w dobrym czasie (10,3 s) i pokonując o wiele młodszych rywali, reprezentantów Polski.

W roku 1972 zakończył swoją karierę sportową, mając w dorobku pięć tytułów mistrza Polski w biegu na 100 i 200 m oraz dziesięć rekordów Polski w biegu na 100 i 4 x 400 m.

Po zakończeniu kariery sportowej ukończył drugi fakultet na Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Podjął pracę w warszawskim Energopolu, a w wolnych chwilach trenował swoich następców w KS „Skra” Warszawa.

Wiesław Maniak zmarł mając zaledwie 44 lata (w 1982 roku) w trakcie wykonywania swoich zawodowych obowiązków w elektrowni atomowej w byłym ZSRR. Pochowano go na warszawskim cmentarzu, a na nagrobku widnieje do dziś napis „Wiesław Maniak – Olimpijczyk” [8].

3. Charakterystyka Miejskiego Stadionu Lekkoatletycznego w Szczecinie

Otwarcie stadionu

Modernizacja stadionu lekkoatletycznego przy ul. Litewskiej w Szczecinie rozpoczęła się 2 sierpnia 2000 roku. Płyta boiska i jej otoczenie na 20 miesięcy zmieniły się w gigantyczny plac budowy. Harmonogram prac zakładał, iż w ciągu pierwszych pięciu miesięcy wykonany zostanie stan surowy hali treningowej oraz pełne uzbrojenie płyty stadionu z podbudową i infrastrukturą podziemną.

W 2001 roku zaplanowano specjalistyczne roboty wykończeniowe w hali i na płycie boiska, a latem wyłożenie tartanu. Dawny stadion „Budowlanych” przeszedł remont, który śmiało można uznać za budowę od nowa. Modernizacja obiektu pochłonęła ponad 16 milionów złotych, przy ponad 11-milionowym udziale środków Totalizatora Sportowego [4].

Zgodnie z planem w kwietniu 2002 roku kompletnie urządzony obiekt miał zostać oddany do użytku. Uroczyste otwarcie stadionu nastąpiło 20 kwietnia 2002 roku. Przecięcia wstęgi na bieżni dokonali: prezydent Szczecina Edmund Runowicz, prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego Stefan Stanisław Paszczyk i szefowa Polskiego Związku Lekkiej Atletyki Irena Szewińska. „Jestem przekonana, że na tym stadionie już niebawem będą bite rekordy świata” – stwierdziła podczas przemówienia wybitna polska lekkoatletka [7, s. 26].

Uroczystość połączono z inauguracją szczecińskich „Dni Olimpijczyka”. Do Szczecina zaproszono plejadę byłych i obecnych gwiazd sportu. W kilkudziesięcioosobowej grupie znalazło się wielu medalistów olimpijskich. Niektórzy z nich przeprowadzili warsztaty ruchowe. Jacek Wszół wprowadzał młodzież w tajniki skoku wzwyż, Adam Kolasa prezentował skok o tyczce, a Agnieszka Karaczun pokazywała techniki biegowe. Na płycie stadionu gościnnie rozstawiono także ergometry wiosłarskie i chętnych do wspólnego treningu z Kajetanem Broniew-

skim nie brakowało. Apel olimpijski odczytali Maria Kwaśniewska-Malaszevska, Agnieszka Karaczun i Jacek Wszola.

Stadion przeszedł dwa chrzty: jeden w duchu katolickim, którego dokonał ks. bp Jan Gałeczki, drugi w duchu stoczniovym (matką chrzestną była Irena Szewińska).

Podczas uroczystości Prezydent Miasta uhonorował specjalnymi nagrodami za wybitne osiągnięcia sportowe w 2001 roku szczecińskich zawodników i trenerów. Lista nagrodzonych była bardzo długa, a wśród wyróżnionych znaleźli się m.in. Marek Kolbowicz i Przemysław Stańczyk [3].

Imprezy organizowane na stadionie

W niespełna dwa miesiące po otwarciu odbyła się pierwsza odsłona Mistrzostw Polski w Lekkiej Atletyce (wieloboje oraz bieg na 10 km kobiet i mężczyzn), które jako sprawdzian organizatorów wypadły pomyślnie.

Główną imprezą tego roku były jednak LXXVIII Mistrzostwa Polski Seniorów w Lekkiej Atletyce. Stadion gościł najlepszych polskich lekkoatletów, jednocześnie zgromadził w każdym dniu około 5 tysięcy widzów nie tylko ze Szczecina, ale także z całej Polski. Jak wspomniano wcześniej, podczas tych zawodów nastąpiło uroczyste nadanie stadionowi imienia Wiesława Maniaka. Imprezę oceniono jako najlepszą w województwie. Pretendowała ona też do Nagrody Ogólnopolskiej Imprezy Roku 2002. Podkreślić należy, że wiele z osiągniętych wówczas wyników do dnia dzisiejszego pozostało rekordami stadionu.

Począwszy od 2002 roku można wymienić następujące, najbardziej znaczące imprezy sportowe, które odbyły się na omawianym obiekcie:

- 2002 rok – Mistrzostwa Polski w Wielobojach Seniorów (8–9 czerwca),
 - Mistrzostwa Polski Seniorów w Lekkiej Atletyce (20–21 lipiec);
- 2003 rok – Międzynarodowy Mecz Lekkoatletyczny do lat 21 Polska–Francja–Rosja (9 sierpnia),
 - Międzynarodowy Puchar Polski w Strzelectwie Sportowym Osób Niepełnosprawnych (7–9 listopada);
- 2004 rok – Międzynarodowy Puchar Polski w Strzelectwie Sportowym Osób Niepełnosprawnych (12–14 marca),
 - Mistrzostwa Polski w Wielobojach Seniorów (4–6 czerwca),
 - Mistrzostwa Polski w Lekkiej Atletyce Osób Niepełnosprawnych (3–6 czerwca);

- 2005 rok
 - Międzynarodowy Puchar Polski w Strzelectwie Sportowym Osób Niepełnosprawnych (11–13 marca),
 - Międzynarodowy Integracyjny Mityng Lekkoatletyczny (14–15 maja),
 - Samsung Cup (2 czerwca),
 - Wieczorny Mityng Skoku o Tycze (19 czerwca);
- 2006 rok
 - Międzynarodowy Puchar Polski w Strzelectwie Sportowym Osób Niepełnosprawnych (23–26 marca),
 - Międzynarodowy Integracyjny Mityng Lekkoatletyczny (12–13 maja),
 - Międzynarodowy Mecz Lekkoatletyczny do lat 23 Polska–Niemcy (24 czerwca);
- 2007 rok
 - Puchar Europy w Wielobojach (7–8 lipca),
 - Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Lekkiej Atletyce (24–28 lipca);
- 2008 rok
 - Mistrzostwa Polski Seniorów w Lekkiej Atletyce (4–6 lipca),
 - Pedro’s Cup (17 września).

W 2009 roku odbył się Międzynarodowy Mityng Lekkoatletyczny oraz Puchar Europy w Wielobojach. Tradycyjnie już organizowany jest Międzynarodowy Puchar Polski w Strzelectwie Sportowym Osób Niepełnosprawnych.

Na stadionie odbywa się też wiele innych imprez, nieco mniejszej rangi, ujętych w kalendarzu PZLA i ZZLA, typu mistrzostwa województwa, mistrzostwa makroregionu, liga juniorów, mityngi klasyfikacyjne.

Na omawianym obiekcie mają miejsce imprezy szkolne, ujęte w kalendarzu Szkolnego Związku Sportowego, jak np.: ligi biegowe, mistrzostwa miasta, mistrzostwa makroregionu, mistrzostwa województwa, Puchar Hubertusa czy „czwartki lekkoatletyczne”.

Stadion udostępniany jest nieodpłatnie klubom i związkom sportowym, organizacjom sportowym, organizacjom kultury fizycznej i turystyki. Fundacjom, szkołom, uczelniom, zakładom pracy i osobom prywatnym udostępniany jest odpłatnie. Ze stadionu korzystają nie tylko zawodnicy Miejskiego Klubu Lekkoatletycznego, ale także sportowcy KSI „Start”, studenci IKF US, siatkarze „Morza”. Odbywają się tu zgrupowania oraz liczne obozy sportowe. Otwarto tu również Centrum Rekreacji i Turystyki Osób Niepełnosprawnych [5].

Miasto udostępnia też obiekt organizatorom imprez masowych i komercyjnych, niekoniecznie o charakterze sportowym (np. koncert zespołu „Deep Purple”).

Techniczne parametry obiektu

Godny podkreślenia jest fakt, że stadion im. Władysława Maniaka jest jedynym w Szczecinie kompleksem lekkoatletycznym spełniającym wymogi PZLA. Posiada certyfikat PZLA uprawniający do rozgrywania międzynarodowych zawodów lekkoatletycznych zgodnie z kryteriami IAAF. Obecnie sklasyfikowany jest w III klasie, co pozwala przeprowadzać mityngi krajowe i zagraniczne oraz mistrzostwa Polski.

Właścicielem obiektu jest Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Rehabilitacji w Szczecinie, będący jednostką budżetową powołaną Uchwałą Rady Miasta Szczecina (nr XII/247/03 z dn. 24 listopada 2003 r. Głównym zadaniem MOSRiR jest zarządzanie i utrzymanie bazy sportowej oraz rekreacyjnej miasta. Obecnie kierownikiem całego kompleksu jest pani Wanda Klonowska (wcześniej kierownictwo nad obiektem sprawował Grzegorz Kuczyński, następnie Robert Szych).

Zestawienie powierzchni stadionu przedstawia się następująco:

- powierzchnia działki – 21 565 m²;
- powierzchnia areny – 14 512 m²;
- nawierzchnia tartanowa – 6500 m²;
- nawierzchnia trawiasta – 6210 m².

Obiekty kubaturowe stanowią:

- hala sportowa z nawierzchnią tartanową o powierzchni 1345 m²,
- trybuny nad halą treningową na 1638 miejsc.

Część socjalno-techniczna to:

- 7 szatni dla zawodników (w tym 2 dla zawodników niepełnosprawnych) z natryskami,
- pomieszczenia magazynowe,
- pomieszczenia socjalne personelu,
- bufet, kotłownia.

Elementy sportowe stadionu stanowią:

- bieżnia 8-torowa (400 m),
- 2 sektory do rzutu oszczepem,
- sektor do rzutu dyskiem i młotem,

- 2 rzutnie do pchnięcia kulą,
- 2 skocznie do skoku o tyczce,
- 2 skocznie do skoku w dal i trójskoku,
- rów z wodą.

Stadion jest wyposażony w profesjonalne nagłośnienie oraz monitoring.

Ze względu jednak na organizację Pucharu Europy w Wielobojach stadion będzie musiał przejść kolejną modernizację, polegającą na dodaniu do obecnego stanu nowoczesnej rzutni do dysku (odrębne koło). Zmianie ulegnie klatka do rzutów długich (młot, dysk) oraz zaplecze do rozgrzewki (200 metrów – 4 tory syntetyczne; skocznie: w dal, wzwyż, o tyczce; rzutnie: młot, dysk, kula, oszczep). Następnie należy kolejno zadbać o:

- poprawę jakości oświetlenia (moc) celem umożliwienia przeprowadzania transmisji telewizyjnej imprez rozgrywanych przy sztucznym oświetleniu;
- rozbudowę trybun – podwojenie ich objętości poprzez dobudowanie miejsc dla widzów po przeciwległej stronie obecnych sektorów;
- dobudowanie konstrukcji wiatrochronnych celem osłonięcia wiraży przed działaniem czynników atmosferycznych;
- rozbudowę stref zieleni w okolicy wieży stadionu;
- podwyższenie standardu pokoi gościnnych (WC i toalety w pokojach), rozbudowa części hotelowej min. do stanu 60 miejsc noclegowych;
- przebudowę parkingów, powiększenie objętości do min. 500 miejsc parkingowych dla samochodów osobowych oraz min. 50 miejsc dla autokarów;
- doposażenie obiektu w część restauracyjną dla min. 200 osób;
- rozbudowę obiektu i doposażenie w zakresie gabinetów odnowy biologicznej (sauny, gabinety krioterapii, kinezyterapii, gabinety testów wydolnościowych),
- wyposażenie obiektu w centrum prasowe wraz ze stanowiskami dla dziennikarzy prasowych, radiowych i telewizyjnych celem umożliwienia przeprowadzania transmisji bezpośrednich;
- dobudowanie systemu telebimów (wymogi transmisji telewizyjnych).

BIBLIOGRAFIA

- [1] Bartnik P. (red.): *Lekkoatletyka na Ziemi Szczecińskiej 1945–2002*. ZZLA, Szczecin 2002.
- [2] Głuszek Z.: *Polscy olimpijczycy 1924–1984*. Wydawnictwo „Sport i Turystyka”, Warszawa 1998.

- [3] Kaliszewska A.: *Historia Miejskiego Klubu Lekkoatletycznego w Szczecinie*. Praca magisterska. IKF, US. Szczecin 2006.
- [4] Łyskawa M.: *Niektóre aspekty materialne szczecińskiego sportu w latach 1989–2003 i ich powiązania z ruchem olimpijskim*. W: *Olimpijczycy Pomorza Zachodniego* (red. J. Eider i H. Laskiewicz). Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2003.
- [5] Terczyński R.: *Zarządzanie miejskim klubem lekkoatletycznym – Szczecin w latach 2005–2006*. WSTiR, Warszawa 2007.
- [6] Warska A.: *Pierwsza wizyta królowej sportu w Szczecinie*. Gazeta Wyborcza Szczecin, 20 lipca 2002, s. 2.
- [7] WOJ. *Rusza największa inwestycja sportowa w Szczecinie. Stadion lekkoatletyczny za 16 mln złotych*. Kurier Szczeciński, 1 sierpnia 2000, s. 26.
- [8] <http://www.mkl.szczecin.plwmaniak.html>.

WIESŁAW MANIAK'S CITY ATHLETICS STADIUM IN SZCZECIN

Summary

Modernization of the athletics stadium at Litewska Street was one of the biggest sports investments in Szczecin. The work presents the sports facility, gives the description of its opening as well as the regular sports events taking place there. It gives also the most important technical parameters.

On the motion of the West Pomeranian Athletics Union and the Olympian Club the stadium was named after Wiesław Maniak. Therefore the authors considered it appropriate to remind, especially younger generations, of the profile of Wiesław Maniak, „he fastest white man in the world”.

Translation: Dorota Stadnik